

Kaip važiuosime 2030 – taisiais?

Lietuvos Respublikos alternatyviųjų degalų įstatymas

- **Paskirtis** - įstatymas **nustato** alternatyviųjų degalų naudojimo transporto sektoriuje plėtrą Lietuvos Respublikoje, siekiant įgyvendinti valstybės **transporto**, energetikos ir **klimato kaitos** politikos **strateginius tikslus**.
- **Tikslas** – mažinti transporto sektoriaus poveikį klimato kaitai ir aplinkos oro taršai, siekiant, kad **2030 metais atsinaujinančių energijos išteklių dalis transporto sektoriuje**, palyginti su bendruoju galutiniu energijos suvartojimu transporto sektoriuje, sudarytų **ne mažiau kaip 15 procentų**.

Įstatyme numatyto tikslo siekiama

- nuosekliai didinant transporto sektoriaus **energijos šaltinių įvairovę**,
- nustatant **įpareigojimus degalų tiekėjams** dėl degalų iš atsinaujinančių energijos išteklių tiekimo,
- didinant **pažangiųjų biodegalų** naudojimo mastą,
- skatinant **elektros energijos** naudojimą transporte,
- vykdant **alternatyviųjų degalų** infrastruktūros plėtrą,
- didinant **netaršių** transporto priemonių skaičių
- nustatant reikalavimus, keliamus **viešiesiems pirkimams**, atliekamiems transporto sektoriuje.

Alternatyvieji degalai

Degalai, įskaitant degalus iš **atsinaujančių energijos išteklių***, ir energijos šaltiniai, kuriais transporto sektoriuje bent iš dalies galima pakeisti naftos degalus:

- elektros energija,
- vandenilio dujos,
- sintetiniai degalai ir parafininis kuras,
- suslėgtos gamtinės dujos,
- suskystintos gamtinės dujos.

* biodegalai, biodujos, elektros energija ir nebiologiniai skystieji ir dujiniai degalai iš **atsinaujančių energijos išteklių**

Įpareigojimai degalų ir transporto sektoriaus gamtinių dujų tiekėjams (I)

Kiekvienais kalendoriniais metais degalai iš **atsinaujančių energijos išteklių** turi sudaryti atitinkamą bendros degalų tiekėjo vidaus rinkai patiekto benzino ir dyzelino energinės vertės dalį:

- nuo **2022** metų – ne mažiau kaip **6,8** procentinio punkto, iš kurių ne mažiau kaip **0,2** procentinio punkto turi sudaryti **pažangieji biodegalai** ir (ar) nebiologiniai skystieji ir dujiniai degalai iš **atsinaujančių energijos išteklių**;
- nuo **2023** metų – ne mažiau kaip **7,2** procentinio punkto, iš kurių ne mažiau kaip **0,4** procentinio punkto turi sudaryti **pažangieji biodegalai** ir (ar) nebiologiniai skystieji ir dujiniai degalai iš **atsinaujančių energijos išteklių**;
- nuo **2024** metų – ne mažiau kaip **7,8** procentinio punkto, iš kurių ne mažiau kaip **0,7** procentinio punkto turi sudaryti **pažangieji biodegalai** ir (ar) nebiologiniai skystieji ir dujiniai degalai iš **atsinaujančių energijos išteklių**;
- nuo **2025** metų – ne mažiau kaip **8,6** procentinio punkto, iš kurių ne mažiau kaip **1** procentinį punktą turi sudaryti **pažangieji biodegalai** ir (ar) nebiologiniai skystieji ir dujiniai degalai iš **atsinaujančių energijos išteklių**;

Įpareigojimai degalų ir transporto sektoriaus gamtinių dujų tiekėjams (II)

Kiekvienais kalendoriniais metais degalai iš **atsinaujančių energijos išteklių** turi sudaryti atitinkamą bendros degalų tiekėjo vidaus rinkai patiekto benzino ir dyzelino energinės vertės dalį:

- nuo **2026** metų – ne mažiau kaip **9,8** procentinio punkto, iš kurių ne mažiau kaip **1,4** procentinio punkto turi sudaryti **pažangieji biodegalai** ir (ar) nebiologiniai skystieji ir dujiniai degalai iš **atsinaujančių energijos išteklių**;
- nuo **2027** metų – ne mažiau kaip **11,3** procentinio punkto, iš kurių ne mažiau kaip **1,8** procentinio punkto turi sudaryti **pažangieji biodegalai** ir (ar) nebiologiniai skystieji ir dujiniai degalai iš **atsinaujančių energijos išteklių**;
- nuo **2028** metų – ne mažiau kaip **12,9** procentinio punkto, iš kurių ne mažiau kaip **2,2** procentinio punkto turi sudaryti **pažangieji biodegalai** ir (ar) nebiologiniai skystieji ir dujiniai degalai iš **atsinaujančių energijos išteklių**;
- nuo **2029** metų – ne mažiau kaip **14,7** procentinio punkto, iš kurių ne mažiau kaip **2,7** procentinio punkto turi sudaryti **pažangieji biodegalai** ir (ar) nebiologiniai skystieji ir dujiniai degalai iš **atsinaujančių energijos išteklių**;
- nuo **2030** metų – ne mažiau kaip **16,8** procentinio punkto, iš kurių ne mažiau kaip **3,5** procentinio punkto turi sudaryti **pažangieji biodegalai** ir (ar) nebiologiniai skystieji ir dujiniai degalai iš **atsinaujančių energijos išteklių**.

Įpareigojimai degalų ir transporto sektoriaus gamtinių dujų tiekėjams (III)

Kiekvienais kalendoriniais metais **biodujos arba nebiologiniai dujiniai degalai iš atsinaujinančių energijos išteklių** turi sudaryti atitinkamą bendros transporto sektoriaus gamtinių dujų tiekėjo vidaus rinkai patiektų gamtinių dujų energinės vertės dalį:

- nuo 2025 metų – ne mažiau kaip 4,2 procentinio punkto;
- nuo 2026 metų – ne mažiau kaip 6,3 procentinio punkto;
- nuo 2027 metų – ne mažiau kaip 8,4 procentinio punkto;
- nuo 2028 metų – ne mažiau kaip 10,8 procentinio punkto;
- nuo 2029 metų – ne mažiau kaip 13,6 procentinio punkto;
- nuo 2030 metų – ne mažiau kaip 16,8 procentinio punkto.

Viešiesiems pirkimams keliami reikalavimai (I)

- Nuo 2021 m. rugpjūčio 2 d. iki 2025 m. gruodžio 31 d. :
 - **netaršių M1, M2 arba N1** kategorijos transporto priemonių parkas, palyginti su bendru perkančiosios organizacijos ar perkančiojo subjekto atliekamuose viešuosiuose pirkimuose įsigyjamu ar paslaugoms teikti naudojamu tos pačios kategorijos kelių transporto priemonių skaičiumi, turi sudaryti **ne mažiau kaip 60 procentų**;
 - **netaršių M3** kategorijos kelių transporto priemonių parkas, palyginti su bendru perkančiosios organizacijos ar perkančiojo subjekto atliekamuose viešuosiuose pirkimuose įsigyjamu ar paslaugoms teikti naudojamu tos pačios kategorijos kelių transporto priemonių skaičiumi, turi sudaryti **ne mažiau kaip 80 procentų**.

Viešiesiems pirkimams keliami reikalavimai (II)

- Nuo 2026 m. sausio 1 d. iki 2030 m. gruodžio 31 d. :
 - **Netaršių* M1, M2 arba N1** kategorijos kelių transporto priemonių parkas, palyginti su bendru perkančiosios organizacijos ar perkančiojo subjekto atliekamuose viešuosiuose pirkimuose įsigyjamu ar paslaugoms teikti naudojamu tos pačios kategorijos kelių transporto priemonių skaičiumi, **turi sudaryti 100 procentų**;
 - **Netaršių* M3** kategorijos kelių transporto priemonių parkas, palyginti su bendru perkančiosios organizacijos ar perkančiojo subjekto atliekamuose viešuosiuose pirkimuose įsigyjamu ar paslaugoms teikti naudojamu tos pačios kategorijos kelių transporto priemonių skaičiumi, **turi sudaryti 100 procentų**.
 - Kai atliekami **netaršių M3** kategorijos kelių transporto priemonių viešieji pirkimai, perkančioji organizacija ar perkantysis subjektas turi užtikrinti, kad ne mažiau kaip 50 procentų atliktų viešųjų pirkimų būtų atlikti įsigyjant paslaugoms teikti naudojamas **visai netaršias* sunkiąsias M3** kategorijos kelių transporto priemones.

*

- **Netarši transporto priemonė** – M1, M2 arba N1 kategorijos transporto priemonė, kurios išmetamo CO₂ kiekis neviršija 50 g/km, o realiomis važiavimo sąlygomis išmetamų teršalų kiekis neviršija 80 procentų ribinės vertės, nustatytos 2007 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 715/2007 dėl variklinių transporto priemonių tipo patvirtinimo atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį iš lengvųjų keleivinių ir komercinių transporto priemonių (Euro 5 ir Euro 6) ir dėl transporto priemonių remonto ir priežiūros informacijos prieigos.
- **Nuo 2026 m. sausio 1 d.: Netarši transporto priemonė** – M1, M2 arba N1 kategorijos transporto priemonė, kurios išmetamo CO₂ kiekis yra lygus 0 g/km, arba M3, N2 arba N3 kategorijos transporto priemonė, naudojanti alternatyviuosius degalus, išskyrus skystųjų biodegalų ir degalų mišinius.“
- **Visai netarši sunkioji transporto priemonė** – netarši M3, N2 ir (ar) N3 kategorijos transporto priemonė **be vidaus degimo variklio arba su vidaus degimo varikliu, naudojančiu alternatyviuosius degalus** ir išmetančiu anglies dioksido (CO₂) mažiau kaip 1 g/km arba mažiau kaip 1 g/kWh.

Artėjant 2030 - tiesiems

- Nuo 2029 m. sausio 1 d. **visas viešasis keleivių vežimo** keliais transportas, įskaitant taksi ir pavėžėjimo paslaugas teikiančių asmenų transporto priemones, **turi būti pritaikytas naudoti alternatyviuosius degalus.**
- Savivaldybių tarybos ne vėliau kaip iki **2023 m. sausio 1 d.** šio įstatymo 23 straipsnio 15 dalyje nustatyta tvarka nustato **mažos taršos zonas miestuose***.

* **Mažos taršos zona** – savivaldybės tarybos nustatyta miesto teritorija, kurioje **ribojamas arba visiškai draudžiamas** transporto priemonių eismas, **išskyrus netaršių transporto priemonių eismą.**

Vilnius, 2022-03-24

Kaip važiuosime rytoj? Kviečiame diskusijai!

